

Rigsombudsmanden i Grønland

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. november 2006

J.nr.: 323-0001

Indberetning oktober 2006

Politiske forhold.

Landstingets Efterårssamling 2006.

Landstinget indledte sin efterårssamling 2006 den 15. september 2006. Samlingen er planlagt til afslutning den 15. november 2006. Der indberettes særskilt og dagligt fra landstingssamlingen. Derfor indeholder min månedsindberetning ikke emner fra landstingssamlingen. Landstingssamlingen er naturligt den væsentligste politiske begivenhed, mens denne står på.

Den 22. oktober 2006 meddelte Landstingsmedlem Esmar Bergstrøm, Demokraterne at han forlader partiet og indtil videre fortsætter sit hverv i landstinget som løsgænger. Dette gælder tilsvarende for Esmar Bergstrøms medlemskab i kommunalbestyrelsen i Nuuk.

I landstinget har Esmar Bergstrøm indgået et teknisk samarbejde med Inuit Ataqtigiit. I Nuuks kommunalbestyrelse har Esmar Bergstrøm indgået et teknisk samarbejde med flertalsgruppen, som består af Siumut, Inuit Ataqtigiit og Atassut.

Ministermøde i Arktisk Råd.

Med henvisning til den igangværende landstingssamling deltog Grønlands Landsstyre ikke i Arktisk Råds ministermøde den 26. oktober 2006 i Rusland. Landsstyremedlem for Finansier og Udenrigsanliggender udtaler efter ministermødet, at landsstyret ser positivt på Miljøminister Connie Hedegaards ledelse af rigsfællesskabets delegation. Der henvises bl.a. til miljøministerens indsats for anerkendelse af Grønlands rolle i en fælles arktisk levevilkårsundersøgelse og indsatsen for at Arktisk Råd aktivt beskæftiger sig med klimaforandringer.

Import til EU af canadiske rejer.

Landstings- og Folketingsmedlem Lars-Emil Johansen kritiserer landsstyret for ikke at have gjort tilstrækkeligt, for at modvirke planer i EU om at forhøje den mængde rejer, der kan importeres til EU fra Canada til reducerede toldsatsar. Lars-Emil Johansen betegner en øget import til EU af billige canadiske rejer som en trussel mod primært det kystnære grønlandske rejefiskeri.

I forlængelse af den rejste kritik har Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigsanliggender Josef Motzfeldt fremhævet, at landsstyret flere gange over for den danske regering har argumenteret for, at rejeeksporten har meget høj værdi for den grønlandske økonomi og bedt Danmark om forståelse for problemerne. Ifølge KNR's radioavis beklager landsstyret, at fødevareministeren har ignoreret de grønlandske meninger om sagen og dermed ignoreret rigsfællesskabets samlede interesser, for blot at tilgodese nogle få enkelte danske fiskeri-producenter.

Landsstyret stævner tidligere landsstyremedlem Jens Napätök.

Med henvisning bl.a. til mine indberetninger fra sommeren 2005 oplyser avisen Sermitsiaq, at Grønlands Hjemmestyre har stævnet tidligere landsstyremedlem Jens Napätök ved Grønlands Landsret, for at få inddrevet et større beløb som han ifølge hjemmestyret har brugt i strid med reglerne. Det vedrører i hovedsagen overforbrug på repræsentationskontoen og beløbet angives til i størrelsesordenen 200.000 kr.

Jens Napätök udtaler i forlængelse heraf til KNR's radioavis, at han er optimistisk og glad for, at det nu bliver afgjort i retten. - Jeg føler ikke jeg skylder noget, siger Jens Napätök. Men han erkender, at han har lavet nogle enkelte fejl.

Ifølge adm. direktør i Grønlands Hjemmestyre Kaj Kleist har hjemmestyret tilbudt Jens Napätök et forlig, som denne har afslået. Et andet tidligere landsstyremedlem, Rasmus Frederiksen, som ligeledes trak sig fra hvervet som landsstyremedlem i sommeren 2005, har indgået forlig om tilbagebetaling af et beløb på niveauet 30.000 kr.

Foruden de nævnte økonomiske mellemværender mellem hjemmestyret og de to tidligere landsstyremedlemmer har Politimesteren i Grønland indledt en undersøgelse af, om landsstyremedlemmerne har overtrådt loven i forbindelse med forbruget af repræsentationsmidler. Denne undersøgelse pågår fortsat.

Erhverv og Trafik.

Arctic Umiaq Line A/S fortsætter skibspassagertrafikken langs Grønlands vestkyst.

Air Greenland A/S og Royal Arctic Line A/S oplyser den 13. oktober 2006, at de to selskaber sammen med den midlertidige bestyrelse i Arctic Umiaq Line A/S har fundet en løsning, så kysttrafikken kan fortsætte. Problemerne i Arctic Umiaq Line A/S er omtalt i min indberetning for september 2006.

Bestyrelserne i Royal Arctic Line og Air Greenland har godkendt, at de to selskaber gennem et fælles selskab køber kystpassagerskibet 'Sarfaq Ittuk'. Det er planen, at skibet hvert år - i perioden fra ugen før påske og indtil efter nytår - skal sejle i kysttrafik mellem Narsarsuaq og Ilulissat.

Fartplaner, service ombord, salg og markedsføring vil blive koordineret med Air Greenland, medens Royal Arctic Line skal varetage de rederimæssige opgaver.

Sundhed og sociale forhold.

Rygeforbud i Grønlands Hjemmestyre.

Grønlands Hjemmestyre meddeler den 26. oktober 2006, at landsstyret har besluttet, at der pr. 1. januar 2007 indføres rygeforbud i centraladministrationens lokaler.

Tidspunktet den 1. januar 2007 er valgt, så der er god tid for medarbejderne og direktoraterne til at omstille sig. Direktoratene kan benytte sig af muligheden for at tilbyde medarbejderne rygeafvænningskurser og uddanne rygestopinstruktører.

Ny hjemmeside om plutonium i Thuleområdet.

Grønlands Hjemmestyre oplyser den 13. oktober 2006, at Direktoratet for Sundhed i Grønland og Indenrigs- og Sundhedsministeriet i Danmark i fællesskab har lanceret en hjemmeside om forekomsten af plutonium i Thuleområdet og den sundhedsmæssige betydning heraf for lokalbefolkningen.

Formålet med hjemmesiden er at oplyse den grønlandske og danske offentlighed om, hvilke initiativer de danske og grønlandske sundhedsmyndigheder vil tage som opfølgning på Forskningscenter Risøs undersøgelse: "Thule-2003 - Undersøgelse af radioaktiv forurening".

Hjemmesiden indeholder ligeledes information om baggrunden for plutoniumforekomsten, undersøgelsesresultater og så videre. Forureningen fandt sted i januar 1968, da et B52-fly brød i brand og havarerede på isen på kysten ud

for Thule-basen. I den efterfølgende eksplosive brand blev materiale fra flyets fire plutonium-baserede bomber spredt i området. På trods af den oprydning og rensning, der blev foretaget umiddelbart efter, er strålingsniveauet i området aldrig helt faldet tilbage på dets oprindelige plan.

Hjemmesiden har tre domænenavne: www.thulesundhed.dk, www.avanersuaq.gl og www.qaanaaq-sundhed.gl.

Uddannelse, Kultur og Sprog.

Flere unge bliver på uddannelserne.

Grønlands Hjemmestyre oplyser, at frafaldsprocenten fra uddannelserne i løbet af de seneste 3 år er faldet med 15 procent. Den positive udvikling skyldes til dels en øget fokus på vejledningsindsatsen i det offentlige institutioner.

Landstinget og Landstyret har derfor, i forbindelse med en ekstraordinær uddannelsesindsats, afsat yderligere 6,3 millioner kroner i 2007 til styrkelse af blandt andet vejlednings- og rådgivningsindsatser.

Alle institutioner, med relation til uddannelse, har i 2006 fået mulighed for at søge penge til nye initiativer via denne pulje.

"Vi oplever, at vejledningen i offentlige institutioner er væsentligt forbedret. Den målbare effekt af en bedre vejledning er blandt andet, at færre ansøgere søger optagelse på uddannelser, de ikke kan optages på. Det betyder, at der bliver givet færre afslag til trods for, at vi i dag optager flere i uddannelse. Det betyder så at frafaldet i de sidste tre år er nedbragt med 15 procent", siger Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser Siverth K. Heilmann.

Forbedret service for grønlandske uddannelsessøgende i Danmark og i udlandet.

Pr. 15. oktober 2006 overtager De Grønlandske Huse i Danmark hele administrationen af uddannelsesstøtteregele vedrørende grønlandske studerende i Danmark og udlandet.

Grønlands Hjemmestyre oplyser, at det sker som led i en generel decentraliseringsproces, hvor driftsopgaver ønskes udlagt fra direktoratet. Med udlægningen af opgaverne bliver administrationen af uddannelsesstøtteregele således efter nærhedsprincippet varetaget af en institution tæt på den studerende.

Udlægningen af administrationen betyder, at det fremover vil være medarbejdere i De Grønlandske Huse, der tager stilling til ansøgninger fra personer, der ønsker

uddannelsesstøtte til deltagelse i uddannelse i Danmark eller udlandet og fra igangværende studerende i Danmark og udlandet.

Ansøgninger skal behandles af det Hus, som den studerende geografisk henhører under. Det Grønlandske Hus i København behandler ansøgninger vedrørende uddannelsesstøtte til deltagelse i en hel uddannelse i udlandet.

De Grønlandske Huse har igennem mange år varetaget opgaver for Hjemmestyret vedrørende grønlandske studerende i Danmark og udlandet. Det har primært været vejledningsopgaver men også i et vist omfang medvirken ved administrationen af Hjemmestyrets uddannelsesstøtteregler.

Opgaverne vedrørende administrationen af reglerne er hidtil varetaget i Grønlands Repræsentation i København.

Grønlands Kulturråd.

Grønlands Hjemmestyre meddeler den 10. oktober 2006, at Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Doris Jakobsen på ny har nedsat Grønlands Kulturråd, efter at rådet har holdt pause siden 2004.

Rådets 6 nye medlemmer er valgt af foreninger og forbund blandt kulturens interessere organisationer, samt 2 medlemmer udpeget af landsstyremedlemmet.

De ny valgte medlemmerne fra kulturens interesse organisationer er:

Ane Marie B. Pedersen, Grønlands Forfatterforening,

Bendo Schmidt, de uddannede skuespillerens forening, Kaiska.

Laila Hansen, Assilissat, gruppen af fotografer og filminstruktører.

Buuti Pedersen, fra kunstnersammenslutningen Kimik.

Peter Davidsen, fra forbundet af grønlandske korsangforeninger KNEK.

Ulf Fleischer, foreløbig repræsentant for grønlandske musikere.

Udnævnt af landsstyremedlemmet i Rådet er Inge Olsvig Brandt og Simon Løvstrøm.

Ved Rådets konstituering blev Inge Olsvig Brandt valgt til forkvinde, mens Ane Marie B. Pedersen er valgt til næstforkvinde.

Rådet har valgt følgende prioriteringer blandt sine opgaver i de kommende år:

- rådgive og være med til at udarbejde forslag til grønlandsk teaterlov,
- rådgive og være med til at udarbejde forslag klar og synlig kulturpolitik,

- være med til at revurdere kulturpolitisk redegørelse fra 2004, herunder komme med forslag til fornyelsen af redegørelsen, samt
- rådgive og være med til at udarbejde forslag til at lave en paraplyorganisation af kulturens interesseorganisationer og
- rådgive og komme med forslag til fornyelse af bevillings- og tilskudsordninger til kulturelle foreninger og forbund.

Arbejdsgruppe for sproglig integration.

Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Doris Jakobsen har nedsat en arbejdsgruppe for sproglig integration. Målsætningen for arbejdsgruppen angives til, at "Enhver skal have ret til undervisning i sprogene grønlandsk, dansk og engelsk samt i grønlandsk kultur- og samfundsforståelse."

Som baggrund for arbejdsgruppen anføres det, at partiet Siumut's Landstingsgruppe fremsatte forslag om en sproglig integrationslov i forbindelse med landstingets forårssamling i 2006.

Forslaget er rettet mod tre grupper:

- de der har behov for at lære grønlandsk,
- de der har behov for at lære dansk eller engelsk og
- de der har behov for en indføring i Grønlands kultur, historie og samfundsforståelse.

Arbejdsgruppen skal endvidere vurdere læsefærdigheder blandt de ovennævnte brugergrupper og udbredelsen af sprog i skrift og tale. Endelig skal arbejdsgruppen kortlægge hvilke tiltag, der skal til for at sikre og styrke det grønlandske sprog og samtidig at fremme sprogtolerance.

Arbejdsgruppen skal efterfølgende på grundlag af udredningsarbejdet samt på grundlag af den sprogpoltiske redegørelse udarbejde forslag til handlingsstrategier. Landsstyret vil på baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger fremsætte et forslag til en sproglig integrationslov til efterårssamlingen 2007.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller